

დარისპანის გასაჭირი

სურათი ერთ მოქმედებად

მოქმედნი პირნი

მართა ქვიტირიძისა,	კაროენა, დარისპანის ქალიშვილი.
პელაგია საბელაშვილისა.	ონისიმე მათარაძე,
ნატალია, პელაგიას ქალიშვილი.	ოსიკო ხარებაძე.
დარისპან ქარსაძე.	

გამოსვლა პირველი

უბრალოდ მორთული ოთახი მართას სახლში.

მართა და პელაგია

მართა

ახლავე აქ მომიყვანე ჩემი ნათლული, პელაგია ჩემო!.. ამ საღამოს მესტუმრება ონისიმე მათარაძის ბიძაშვილის — ედუკიას შვილი... ხარებაძეს რომ ჰყავს, ეგებ ღმერთი შეგვეწიოს და ჩემი ნატალიას ბედმა გასჭრას!..

პელაგია

მიშველე, ჩემო ბატონო, ჩემო მწყალობელო!.. იცხონე სული... მოისხი ჩემი შვილების მაღლი!.. ერთი, ერთი ვინმე... რას დავეძებ, ვინ

იქნება, სახლში სიძედ შემომავანე და გაჭირვებისაგან მიხსენი. ერთი ვინმე პირველი მაშოვნინე და მერე მე ვიცი... საშველს არ ვაღირსებ, სანამ თითო სიძე თითო ცოლის დას არ გამათხოვებინებს... შენ არ მომიკვდე!..

მ ა რ თ ა

ეგ ძალიან მოგიფიქრებია, პელაგია!.. ხა, ხა, ხა!..

პ ე ლ ა გ ი ა

უიმე, რას არ მოგიფიქრებ, შენ გენაცვალე, როცა ჩემისთანა ოხერ-ვაჭირებულს სამი გასათხოვარი სახლში მიზის და მთხოვნელი კაცი არსადა ჩანს!

მ ა რ თ ა

კაი ოჯახის პატრონია, იცი!..

პ ე ლ ა გ ი ა

არ დავეძებ, შენ გენაცვალე!.. ცოდვისაგან მიხსნას, ქალიშვილობაში შვილი არ დამაბერებინოს და მის სიმდიდრეს რას დავეძებ!..

მ ა რ თ ა

მერე თუ ღმერთმა ქნა და ყმაწვილმა სხვანაირი თვალთ დეინახა ჩემი ნატალია — ეგებ არც კი დაგვჭირდეს რამე. ვინ იცის, რა თვალთ შეხედავს! თუ არა და ერთი ათი, თხუთმეტი თუმნით მოვიტყუოთ (პელაგია ამოიოხრებს). აბა, შე ქალო, რას იზამ!.. ყოველისფერს ბედი უნდა...

პ ე ლ ა გ ი ა

ბედი უნდა... ბედი უნდა, ჩემო მაცხოვნებლო... ბედი უნდა...

მ ა რ თ ა

რასაკვირველია!.. მერე, ნათლიდელა, ნატალიას უთხარი... მე ვეტყვი, მარა შენც უთხარი: ჭე რომ გადაპრანჭვა და ტუჩის აბზუკვა იცის, თავი დაანებოს, თვარა გლახა საქმეს უზამს თავის თავსაც და დებსაც... თვითონაც ჩარჩება, ჩაბერდება ქალიშვილობაში და იმათაც ჩააბერებს!.. ნულა იგვიანებ, პელაგია ჩემო!.. გასწი და ამწამსვე მოდიოთ ორივე!..

პ ე ლ ა გ ი ა

ორივე დედა-შვილი აქ გავჩნდებით... რავა დევიგვიანებთ, შენ და-გენაცვლე! ცხონებქა მპირდები!.. (მიიჭარის კარებისაკენ, გამობრუნდება) შენ დაგენაცვლე, კაბა რომელი ჩავაცვა? შენ სინათლიან თვალებში რომელი უფრო მოუხდება?.. შავი, შენი ჭირი შემეყაროს, თუ... ყველა შენი ნაჩუქარი აქვს...

მ ა რ თ ა

ნატალია თვითონ ამოირჩევს!..

პ ე ლ ა გ ი ა (კარებთან მისული გამობრუნდება).

პიჩოჩკა გეიკეთოს თუ დეიმწნას? ბედად წუხელი თავიც დეიბანა...

მ ა რ თ ა

პიჩესკა... პიჩესკა გეიკეთოს.

პ ე ლ ა გ ი ა

კი, ჩემო სინათლე, ჩემო მაცოცხლებელო!.. მე უბედურს ნაცარში ამოგლიგნილ დედაბერს, ამისთანების რა გამეგება!.. (გაეჭანება კარებისაკენ, უცებ გამობრუნდება და მორიდებით დაიწყებს) ერთი რამ მინდა მოგახსენო, ჩემო ღმერთო, ჩემო ყველაფერო... მარა ნუ შემრისხავ ჩემი ჭკუამოკლეობისათვის... ჩემს გამოჩერჩეტებულობისაგან ნურას მიწყენ, შენი ჭირი შემეყაროს!..

მ ა რ თ ა

რაა?

პ ე ლ ა გ ი ა

ნუ გეწყინება ჩემი უგუნურობა და სისულელე!..

მ ა რ თ ა

კაია, თქვი რა არის? რა გინდა?

პ ე ლ ა გ ი ა

ყველაფრის მეშინია... მე უბედურს...

მ ა რ თ ა

მომკალი, პელაგია, და ეს არის!.. თქვი, შე ქალო, რა გინდა?

პ ე ლ ა გ ი ა

რომ დამიწუნოს!.. სალაპარაკოდ შექმნიან... უარესად გაჭირდება, შენ გენაცვალე, კაცის შოგენა... დაწუნებული ქალიშვილის ამბავი თვითონაც იცი, ჩემო ცხონებავ...

მ ა რ თ ა

აბა მიღლემჩი სხვასთან ვერაფერი გითქვამს შენი ქალიშვილებისათვის და ეგ არის! მე რაღაც მეგონა! დაწუნებაზე სიტყვა ნუ იქნება, თვარა ისეთ დასაწუნს გამოვუნახავ მთქმელს, რომ ვაი-ვუი იძახოს!.. შენ, ბატონო, ისე ქენი, რაც მე გითხარი... ჩემი ნათლული მომიყვანე აქ!..

პ ე ლ ა გ ი ა

შიში მალაპარაკებს მე უტვინოს. ყველასი მეშინია! შვილების შიშიც კი მაქვს... რომ რამე საწყენი შეხვდეთ, უნდათ მომკლან, ისე შეუბრალებლად მეკიდებიან!..

მ ა რ თ ა

ეგ მე და ჩემმა ნათლულმა ვიცით... წადი, წადი, ნულა იგვიანებს!..

პ ე ლ ა გ ი ა

მივდივარ, მივდივარ, ჩემო სიცოცხლე!.. არაფერი გეწყინოს, ჯგვარი დაგწერე!.. ახლავე აქ გავჩნდებით!.. (აჩქარებით გავა).

გამოსვლა მმორე

მ ა რ თ ა, შემდეგ დ ა რ ის პ ა ნ და კ ა რ ო უ ნ ა

მ ა რ თ ა

(შემობრუნდება, მივა ფანჯარასთან).

ეს ვინაა!? ჩვენსა ჩამოუხვია... უიმე! დარისპანი თავისი ქალიშვილით!.. დასწყევლა ღმერთმა, საიდან გაჩნდა? საიდან მოეთრევა? (გავა). მობძანდით, მობძანდი, დარისპან ჩემო!..

დ ა რ ის პ ა ნ

აქა მშვიდობა!..

უი, შენ დაგენაცვლა მამიდაშენი!.. რამხელა გაზრდილა... რავა დამ-
შვენებულა... პირველად რომ შემოგხედეთ, ვერც კი გიცანი... დაბრ-
ძანდი, ღარისპან ჩემო!.. რავა მშვიდობით, შენ გენაცვალე?..

ღ ა რ ი ს პ ა ნ

გახლავართ, მართა ჩემო...

მ ა რ თ ა

ჩემი რძალი ხომ კარგადაა?

ღ ა რ ი ს პ ა ნ

მადლობელი ვარ... ვართ ისე, მართა ჩემო... რავარც მოგეხსენება
ჩვენისთანების ამბავი... შენ რაღა დაგიმალო, მართა ჩემო, ჩემი
სისხლ-ხორცი ხარ — აგერაც წელში გავწყდებით... ნამეტან გაჭირ-
ვებაში ვიმყოფებოდით, მარა ამ ქალიშვილებისაგან უფრო გვემატე-
ბა გასაჭირი, შენ გენაცვალე... შენ გაშორა ღმერთმა ეს დღე, ჩვენ
რომ გვადგია... ერთი გყავდა და ქე მოახერხე მისი გათხოვება. ჩვენ კი
ერთობ გავწალებული შევიქენით, მართა ჩემო... ოჯახს ვერ ნახავ,
რომ სამი და ოთხი ქალიშვილი არ ჰყავდეს გასათხოვარი და მთხოვ-
ნელი კი არსადაა, შენი ჭირი შემეყაროს... არსად არის! რაღაც უბე-
ღურობამ გული შეუტევალა ახლანდელ ყმაწვილებს... აღარ ეკიდებიან
ოჯახებას, ეგოგობები კი გვიყრიან სახლში და გვიბერდებიან საცო-
დად სახლში... ამას წინათ მაშვლით მაინც მოახერხებდა კაცი საქ-
მეს, ახლა იმათაც მიანებეს თავი, მაშვლობას აღარ ჰკიდებენ ხელს—
ვერასფერი გამოსარჩენი ხვდებათ და ტყვილა წანწალით როდილა
იწუხებენ თავს... სხვა გზა აღარ გრჩება გასათხოვარის პატრონს —
ისევე შენ თვითონ გამოძებნო და მონახო სადმე სასიძო... არ დაგიმა-
ლავ, ჩემი სისხლ-ხორცი ხარ, შეხვალ ჩემს გასაჭირში, დავათრევ ამ
ჩემს ქალბატონს ყველგან — ნათესავებში, კეთილებში, დღეობებში,
— ეგებ ვისმეს ან მოეწონოს, ან ვინმემ სხვანაირ გუენებაზე თვალი
ვადავლოს და გამანთავისუფლოს მაგისაგან... სად არ ვყოფილვარ,
ღის კიდევ მაქვს მორებული, მართა ჩემო — არაფერი იქნა!.. ახლა
აგერ ერთმა, ჩემი ცოლის ნათესავმა, შემომითვალა, მომიყვანეო...
ვიღაც ყმაწვილი ყოლია სახეში — ვაჩვენებო... მიმყავს იქ... აბა რა
ექნა, შენი ჭირი შემეყაროს?.. უწინ თავად მოდიოდნენ სანახავად,
ახლა შენ უნდა მიუყვანო... რას იზამ!.. წანწალმა მომკლა, მართა
ჩემო... ეგებ ერთი კი გავათხოვო, მარა-რა, მადლი აღარ აქვს ამის-

თანა გათხოვებას!.. შენთან შემოვუხვიე, ეგებ ცოტა დევისვენო და შენც კარგა ხანია აღარ მინახავხარ...

მ ა რ თ ა

ბედია, დარისპან ჩემო... ყველაფერში ბედი მუშაობს... სანამ თავის ბედს არ შეეყრება, არაფერი არ იქნება... მოვა...

დ ა რ ი ს პ ა ნ

შე დალოცვილო, სანამ თავისით მიაგნებდეს, ე შვილი კიდევ დამიბერდა, დამიუშნოვდა!.. დამახინჯებულსა და დაგლაზავებულს რომ შეხვდა საბედო, კი აღარ მოჰკიდა ხელი, ქე დეიწუნა!..

მ ა რ თ ა

ამისთანა კარგ გოგუნის ვინ დეიწუნებს, რას ამბობ, შე კაცო?.. ყოველთვის მოიწონებენ...

დ ა რ ი ს პ ა ნ

მოიწონებენ კი არა!.. სისხლი გამიშრო მე მაგან, მართა ჩემო, სისხლი გამიშრო!.. ამ გზაში სულ იმას ჩავჩიჩინებ — აი, ბოშო, სხვას რომ დეინახავ, თამამად იყავი, ხმა ამოიღე, ენა მუცელში ნუ ჩაგრვარდება, დაანახვე, რომ მუნჯი არა ხარ... შენც არ მომიკვდე, ვერასფერი შევასმინე! — რავარც ვინმე გარეშეს თვალს მოჰკრავს. ქეც დამუნჯდებო, ქეც დაყრუვდება, ქეც დაკუთდება... დაჯდომა თუ ერთი მოასწრო, ააყენებ ზეზე? ისე დეეკოსება ერთ ადგილას, რომ ვერას გზით ვერ ააგლეჯ ზევით... მომკლა მე მაგან!.. ვინ უნდა მოიწონოს?.. სახლში კი, მართა ჩემო, ოთხივე რომ ლაქლაქს მოჰყვებიან, ზედ შენი რძალიც დეერთვის — ჰმ, ყურთასმენაა წაღებული, მართა ჩემო.

მ ა რ თ ა

კი, მამიდა, თამამად უნდა იყვე ყველასთან... ხმაც უნდა ამოიღო... დეელაპარაკო კიდევ... თუ ყმაწვილი შეგხვდა — უნდა გაუსრიალგამოუსრიალო თვალწინ... ვინ იცის, რა თვალთ შემოგხედავს!.. თავი უნდა მოაწონო... უფრო მალე გათხოვდები, მამიდა!

დ ა რ ი ს პ ა ნ

სხვებრ, იცოცხლე, მართა ჩემო, ერთობ მარჯვე არიან; ნამდვილ საოჯახო ქალები დარჩებიან... ხელსაქნარი, მე შენ გეტყვი, არ ემარ-

ჯვებათ და არ იციან!.. წვრილფეხის მოვლა, ფრინველის მოშენება.
რამდენი ფრთა ქათამი გყავდა წრეულს, ბოშო?

კ ა რ ო ჟ ნ ა

ორასი გამოტეხა... მარა ჭირმა გაგვიწყვიტა...

დ ა რ ი ს პ ა ნ

აბა, აბა!.. ერთობ დაგვაზარალა, მართა ჩემო, ჭირმა!..

მ ა რ თ ა

არაფერია... გაისად უფრო მეტს მოაშენებს...

დ ა რ ი ს პ ა ნ

არ მინდა, შენ გენაცვალე!.. ქათამსა და ბატს სამიღღემჩიოდ დავთ-
მობ, ოღონდ კი მაგას პატრონს მოვუნახავდე!..

გამოსვლა მისამდე

ივინივე, პ ე ლ ა გ ი ა დ ა ნ ა ტ ა ლ ი ა

პ ე ლ ა გ ი ა (მართას ჩუმად)

ხომ არ დამგვიანებია, შენ გენაცვალე?

მ ა რ თ ა

არა, არა! დარისპან ქარსიძე... მათი ქალიშვილი... ღმერთო მომკალი,
ფუი ჩემს მახსოვრობას!..

დ ა რ ი ს პ ა ნ

კაროჟნა, მართა ჩემო, კაროჟნა!..

მ ა რ თ ა

დავბერდი მე უბედური... გულმაგიწყი შევიქენი!.. კაროჟნა, ჩემი
ნათლიდედა პელაგია საბელაშვილისა... ჩემი ნათლული, მათი ქალი-
შვილი.

დ ა რ ი ს პ ა ნ

დიდად სასიამოვნოა!.. დიდად სასიამოვნოა!.. (ისევ ჯდება).

მ ა რ თ ა

ნატალია ჩემო... მოდი შენ გენაცვალე, შენთან ცოტა საჭმე მაქვს!
(გავლენ).

პ ე ლ ა გ ი ა, დ ა რ ი ს პ ა ნ დ ა კ ა რ ო ე ნ ა

დ ა რ ი ს პ ა ნ (მოკლე სიჩუმის შემდეგ)

აქაური მცხოვრები ბძანდებით?

პ ე ლ ა გ ი ა

აქაური, ჩემო ბატონო!... თითქმის მეზობელი ჩემი მართასი...

დ ა რ ი ს პ ა ნ

კაი დაგემართოსთ!.. (მოკლე სიჩუმის შემდეგ) ერთობ მარჯვე ქალია ეს ჩემი ნათესავი ქალი, ჩვენი მართა.

პ ე ლ ა გ ი ა

ნულა ბძანებთ!.. 'მაგით გვიდგია მთელ ამ კუთხეს სული!.. მაგაა ჩვენი შემხედვარე, ჩვენი შემბრალებელი, დამრიგებელი, რჩევის მომცემი და მწყალობელი!.. უმაგისოთ რა გვეშველებოდა, ჩემო ბატონო?

დ ა რ ი ს პ ა ნ

ჰმ, საკვირველია... სადაც კი ფეხი ჩადგეს ჩვენი გვარის ქალებმა — ყველგან სასახლოდ უჭირავთ თავი... დიდი ღვთის წყალობაა, თქვენ ნუ მომიკვდებით, ასეთი ამბავი!.. ასეთი სიკეთე გვაროვნობით რომ დაჩემდება... სახელს უკეთებს გასათხოვრებსაც!..

პ ე ლ ა გ ი ა

კაი ოჯახი კაი შვილს გაზრდის, ჩემო ბატონო, რაღა ლაპარაკი უნდა...

დ ა რ ი ს პ ა ნ

ჰემმარიტი ბძანებაა!.. სწორედ ასეა!.. უკატრავად, ვერ გვევიგონე კარგად თქვენი სახელი...

პ ე ლ ა გ ი ა

პელაგია, ბატონო ჩემო...

დ ა რ ი ს პ ა ნ

ჰემმარიტი ბრძანებაა, ბატონო პელაგია... თამამად შეგვიძლია ვთქვათ, რომ სწორედ კაი ოჯახები გვაქვს გვარში... თუ ყველას არა... ზოგიერთებს მაინც... ჩემს თავზე მოგახსენებთ — რომ მობრძანდეთ ჩემს ოჯახში, თამამად შემიძლია ვთქვა, რომ ვერასფერს დამიწუნებთ, თქვენ არ მომიკვდეთ!.. ერთობ გაწყობილი ოჯახი მაქვს!..

პ ე ლ ა გ ი ა

ღმერთმა მოგცეთ, ჩემო ბატონო!

დ ა რ ი ს პ ა ნ

შვილებიც ისეთები დამეზარდნენ, რომ თამამად შემიძლია ვთქვა, ვის ოჯახშიც შეეღწენ — ოჯახს გაანათლებენ, ისეთი ქალიშვილები მყავს, ბატონო პელაგია!.. მამა ვარ და ვერ ვარჩევ, რომელი რომელს სჯობია!.. რა არ იციან? ერთი თვალი რომ ზამეს მოჰკრან, მეტი არ უნდათ!.. ამას წინათ სადღაც ენახათ... კარხმალს რომ ახლა უშვებინ... რას ურევთ, ბოშო, ამასწინათ რომ მაყიდინეთ... შაურის იყო?

კ ა რ ო უ ნ ა

ბურია!...

დ ა რ ი ს პ ა ნ

ღიახ, ღიახ, ბურია... ისე აპრიალებენ, კარხმალიანი თუ რამე შეხვდათ, რომ რომელი ქალაქის მრეცხავი მოახერხებს!..

პ ე ლ ა გ ი ა

დიდი ღვთის წყალობაა, ჩემო ბატონო!..

დ ა რ ი ს პ ა ნ

ისე არიან გადამკვდარი საქნარზე, რომ გარეშე მოსამსახურე არც ბიჭი და არც გოგო ახლოს არ გეიკარეს... სახლში არ შემომაყვანიეს... თავის ხელით უნდათ აკეთონ ყველაფერი!.. ღვთის წყალობაა ქალიშვილი ოჯახში!.. თქვენ რამდენი გყავთ, ბატონო პელაგია, ქალიშვილი?

პ ე ლ ა გ ი ა

სამი, ბატონო! თქვენ?

დ ა რ ი ს პ ა ნ

მე... ამიანათ ოთხი!.. ღიახ, ოთხი!.. მარა გათხოვება მიეძნელება.

პ ე ლ ა გ ი ა

ჭირს, ბატონო... ერთობ ჭირს!..

დ ა რ ი ს პ ა ნ

არა... მენანება მოშორებას.. კაი ოჯახში ნამყოფი, კარგად შენახული, თუ ისევ ხეირიან ოჯახში არ ჩაადე, ცოდვაა... ამიტომ უფრო არ ვეჩქარი მაგათ დათხოვებას... თვარა მთხოვნელები ბევრი დამიდიან!..

პ ე ლ ა გ ი ა

ვისაც შეუძლია ქალიშვილის შენახვა, რა შეაწუხებს...

დ ა რ ი ს პ ა ნ

ვწუხვარ კი არა... ჰმ, ჩემისთანა მოლბენილი კაცი არ მეგულება!.. არაფერი არ მაწუხებს!.. მივდი-მოვდივარ ამ ჩემს ნათესავეებში, კეთილებში, ნაცნობებში... ყველგან კარი ღიად მხვდება, ყველგან უხარიათ ჩემი ნახვა...

პ ე ლ ა გ ი ა

ღმერთმა კეთილად გარონიოთ, ჩემო ბატონო!.. (ამოიხვნეშავს) ღმერთმა სიკეთე გმატოს!.. მოგახსენებენ, ბედნიერი ადამიანის დანახვით გაჭირვებულს გული გეეხსნებაო...

ბამოსვლა მისუთი

იგინივე, მ ა რ თ ა და ნ ა ტ ა ლ ი ა

მ ა რ თ ა

მოდო, მამიდა, რიგიანად ხმა გამეცი.

დ ა რ ი ს პ ა ნ

შიდი, ბოშო!.. (ხმადაბლა). მართა ჩემო, გზაში ცოტა გევილახე... წინ კიდეც გვარიანი გზა მაქვს გასარები... ერთი თუ თავი არ წავდევო, თვალი არ მოეხუჭე — მოვკვდები კაცი!.. ავღებები მერე და გავუდგები ჩემს გზას, მეშინია არ დამაგვიანდეს იქ მისვლა... ეგებ მეშველოს რამე...

მ ა რ თ ა

კი, შენი ჭირიმე... წამობრძანდი! (მიუძღვება ოთახში).

დ ა რ ი ს პ ა ნ

ბოშო, წამო შენც, ლაფჩინს გამხდი! (გავლენ).

გამოსვლა მთავარი

პ ე ლ ა გ ი ა, ნ ა ტ ა ლ ი ა და შემდეგ მ ა რ თ ა

ნ ა ტ ა ლ ი ა

ვინ არიან ესენი? (ეცინება).

პ ე ლ ა გ ი ა

კაია, კაი... ყველას შენ უნდა გაცინო!.. გოულანძღე ნათლიაშენს ნათესავი — აამებ ძალიან... ფუი, თქვენს ჩვეულებას!..

ნ ა ტ ა ლ ი ა

დამამუნჯე ახლა!.. ხმას ნუ ამომალებინებ, პო!

პ ე ლ ა გ ი ა

გაჩუმდი, გეუბნები!.. რჩება აქ, შენ გენაცვალე?

მ ა რ თ ა

წეიძინებს... ადგება და წავა თავისთვის...

პ ე ლ ა გ ი ა

ვაი თუ ის ყმაწვილი მაგის წასვლამდის მოვიდეს!..

მ ა რ თ ა

მერე რა? (ნატალია ვითომდა ყურს არ უგდებს, ფანჯარაში იყურება).

პ ე ლ ა გ ი ა

ოთხი ქალიშვილი ჰყოლია... თუ ყმაწვილი მოეწონა, ეგებ ქე შეაძლიოს ქალიშვილი... გადიყოლიებს... შეძლებული ყოფილა...

მ ა რ თ ა

ვინ? დარისპანი? საიდან გეიგე მაგ, პელაგია... ვინ გითხრა თუ გიყვარდე?

პ ე ლ ა გ ი ა

თვითონ, შენ გენაცვალე!.. თვითონ გადმომიშალა მთელად თავის ოჯახის ამბავი!

მ ა რ თ ა

შეძლებული ვარო?... უი მაგ უბედური, რომ არ შეუძლია გარეშეს-თან არ მორთოს თავის ტრაბახობა!.. შენთან მაინც რაღა ატრაბახებ-და?! რა ჩვეულება სჭირს მაგ უბედურს!..

პ ე ლ ა გ ი ა

მე კი გადამრია. ისეთები მომიყვა... (იცინის) გაქცევა ვიფიქრე, შენ ნუ მომიკვდები... თუ ყმაწვილი მოეწონა-თქვა, მაგასთან მე ვილა და-მიწყებს ლაპარაკს-თქვა...

მ ა რ თ ა

თუ გინდა მართლა მდიდარი ყოფილიყო, მერე ამისთანა გვრიტუნიას გავაქცევდი მის ქალიშვილთან, ღმერთო მომკალი?! (ნატლიას) კარგი ხარ, შვილო... ყველაფრით კარგი ხარ, მარა ერთი რამ მაინც უნდა გითხრა... დრო მოვიდა, შვილო, ისეთი, რომ ყველა წუხს, ყველას ნა-მეტანი გასაჭირი ადგია... ყმაწვილები ისე შეშინდნენ, რომ ოჯახის მოკიდებას ერიდებიან, ქალიშვილებს ხელს აღარ კიდებენ... ამისთა-ნაში, შვილო, ჩხრეკა-ძიება და რჩევა თუ აზარალებს ქალიშვილ ქალს, თვარა სიკეთეს არ დააყრის... თუკი ვინმე გამოჩნდეს ღვთის-ნიერი, ცოლად წაყვანა მოგინდომოს, ნულარც კი კითხულობ რამეს... ორივე ხელებით ჩეებლაუჭე, — არსად წაგივიდეს!.. მადლობაც უთ-ხარი, რომ სხვას შენი თავი არჩია... თვარა ეგ შენი სილამაზე გაგი-ქრება, ხანიც გადაგივა და მერე აღარც კი შემოგხედავს ვინმე — ჩაბერდები ქალიშვილობაში, შვილო... ისეთი დრო მოვიდა, რომ ქალიშვილის გათხოვება ყველასათვის ნამეტანი გაჭირდა, შვილო... თუკი კაცი გამოჩნდა, რომ შენი ჭმევა, სმევა, ჩაცმა-დახურვა იკის-როს — ნურც კი კითხულობ ბევრს მისდა...

პ ე ლ ა გ ი ა

ყური უგდე, ყური უგდე, შვილო!.. ოქროდ უნდა გიღირდეს თითო ამისთანა დარიგების სიტყვა!.. ამ შენი ნათლია-ბატონის მაინც შეის-მინეთ რამე!.. ჩემი სიტყვა ახლოსაც ხომ არ გეიკარეთ!.. რა გიყოთ მე უბედურმა!.. სამი მყავხართ... სამივე გასათხოვრები... სხვისი მა-ინც გაიგეთ, თუ ჩემი არ გესმით...

ნ ა ტ ა ლ ი ა

მესმის, ბატონო, მესმის!.. ყრუ ხომ არა ვარ, დედა...

პ ე ლ ა გ ი ა

შებზილდი, შებზილდი შენებურად! ნათლიაშენსაც ნუ დაერიდები!

მ ა რ თ ა

კაი, პელაგია, კაი! ესმის, აბა არ ესმის?..

პ ე ლ ა გ ი ა

სიცოცხლე მაქვს მაგათგან გამწარებული, ჩემო შემწყალებელო..

მ ა რ თ ა

დაწყნარდი... დამშვიდდი... ეგებ ამ საღამოს ღმერთმა გაგვახაროს...

პ ე ლ ა გ ი ა

ვინ მოესწრება მაგას, შენ სულს ვენაცვალე!.. გული მაქვს გატეხილი, კი აღარაფერი მჯერა...

მ ა რ თ ა

მხნედ იყავ, პელაგია!.. აბა, შვილო, რავარც გითხარი... ყველაფერი თავთავის ღრობე, შენებურად კოხტად შემოიტანე ყველაფერი...

ნ ა ტ ა ლ ი ა

კი, ბატონო!

მ ა რ თ ა

შემოგხედოს, რა ჩიტუნია გეყავხარ... ეგებ ისეთი თვალი გადაგაფლოს, რომ თავათ შემოიხვეწოს შენი თავის მიცემას! შენისთანა ლამაზი და კოხტა ქალიშვილი ხანდახან ერთი თვალის დახამხამებაში გააგიჟებს ზოგიერთ ყმაწვილს... თვალია ყოველისფერი!.. ამიტომ უნდა ეცადო, სხვანაირად დაანახვო შენი თავი, ქალიშვილმა ქალმა!

პ ე ლ ა გ ი ა (ხშირად ფანჯარაში იმზირებოდა).

მოდის, მართა ჩემო... მოდის... ნატალია... შვილო!.. (მივარდება კაბის გასასწორებლად) თმა, თმა გეისწორე!..

მ ა რ თ ა (გადაიხედავს).

კი, ის არის... აბა, შევეგებოთ, ნატალია ჩემო! (მიდის).

პ ე ლ ა გ ი ა (აფუხფუხებული).

მართა ჩემო... შენი ჭირი შემეყაროს... ერთი თვალი გადაავლე...
ურიგოდ არაფერი ჰქონდეს! (ნატალია წყრომით გადმოხედავს).

ნ ა ტ ა ლ ი ა

თავი დამანებე, ბატონო...

მ ა რ თ ა

არაფერი არ უნდა, პელაგია... გვაცალე, ბატონო!.. (გავლენ).

პ ე ლ ა გ ი ა

ლმერთო, შემეწიე... ღმერთო, შემიბრალე... ღმერთო, მოხედე ჩემს
გაჭირვებულ ჭვრივ-ოხრობას!.. (იხედება გარეთ) ღმერთო, აღირსე ბე-
დი ჩემს ნატალიას!.. ღმერთო, ბედნიერი და კეთილი თვალით შეა-
ხედვინე ჩემი შვილისათვის! (ისწორებს კაბას და თავსაფარს).

გამოსვლა მიწვიმდ

მ ა რ თ ა, პ ე ლ ა გ ი ა, ნ ა ტ ა ლ ი ა, ო ს ი კ ო და ო ნ ი ს ი მ ე

მ ა რ თ ა

მობრძანდით, თქვენი ჭირიმეთ... მობრძანდით!..

ო ნ ი ს ი მ ე

აქა მშვიდობა!.. ოხ, ბატონ პელაგიას ვახლავართ!..

მ ა რ თ ა (აცნობს ოსიკოს).

ჩემი ნათლიდელა გახლავსო, პელაგია საბელაშვილისა... დაბრძანდით,
ჩემო ბატონო!.. ღმერთო ჩემო, რავა შეუმჩნევლად ვბერდებით!..
გუშინდელი ბაღანა... ახლა რას ვხედავ: დაწვერულვაშიანებული ვაჟ-
კაცი და რა ვაჟკაცი კაცი! შენ გენაცვალე... რა ბედნიერი ქალია ჩემი
ივლიტა! ხომ კარგადაა. შენ გენაცვალე?

გმადლობთ, კარგად გახლავსთ...

ონისიმე

დიდი მეოჯახე ქალია... დიდი მეოჯახე!..

მართა

არ ვიცი?!. აი, ბეჩა, რა მეგობრობა გვქონდა ერთ დროს... უერთმანეთოთ სულს არ დავბერავდით... ბედნიერი ქალია!

ონისიმე

კიდევ უფრო ბედნიერი იქნებოდა, რომ მისი უფროსი ვაჟის შვილი დეენახა... ერთობ წუხს, რომ რძალი სუსტი ქალი გამოადგა შვილოსნობაში...

მართა

მის ადგილზე სულაც არ ვიჯავრებ მაგაზე!.. ერთს არა ჰყავს — მეორეს ეყოლება!.. სხვის ხელში ხომ არ გადავა მამული!.. აგერ, ჩემს ოსიკოს არ შეეძინება?! მზითვიან ქალს მზითევით თავს აღარ მოატყუებინებს... მზითევი, თუ კაცი მართალს იტყვის, ქალის ნაკლებულობის შესავსებია, ღმერთმანი!.. ჩემი ოსიკო სხვებსავით ვაჭრობას არ იკადრებს... შეხვდება სადმე ერთ ლამაზ, კოხტა ქალიშვილს და თავათაც გულს გეიხარებს და დედასაც გაახარებს მისი შერთვით!.. ასე არაა, ოსიკო ჩემო? (ოსიკო იცინის).

პელაგია (თავისთვის)

შენ დაგენაცვლე მაგ მოქარგულ ენაში!..

მართა

რასაკვირველია... რასაკვირველია!..

ონისიმე

მზითევი მაინც არაა დასაკარგავი ყმაწვილებისაგან, ბატონო მართა!..

პელაგია (თავისთვის).

გაგიხმა ენა!..

ონისიმე

ჩემს რბალს რომ მზითევი არ მოჰყოლოდა, სწორედ არ შემოვუშვებდი შვილს სახლში... ყმაწვილმა თავი უნდა დეიფასოს...

მართა

ჩვენ ძველებურად ვირჯებით, ბატონო ონისიმე!.. ახლანდელი ყმაწვილები მოწონებას უყურებენ მართო... მოწონებით იციან საქმის გათავება... არა, ოსიკო ჩემო? ი შენი კაი დედა ნუ მოგიკვდება?

ოსიკო (ღიმილით).

კი, ბატონო!

ონისიმე

მამა გიცხონდება!

მართა

რასაკვირველია!.. ჰკვიანი, დინჯი, გაგებული ახლანდელი ყმაწვილი კაცი მზითვის გულისათვის არ დაჰკარგავს კარგს, ლამაზს, კაი ხასიათის და საოჯახოდ გამოსადეგ ქალს!.. არა, ბატონო ონისიმე?.. ტყუილს ვამბობ, ოსიკო ჩემო, შენ გენაცვალე?

ონისიმე

კი, ბატონო მართა...

მართა

გვაცალეთ, ბატონო!.. (ოსიკო იცინის, შემოდის კაროვნა). დარისპან ქარსიდის ქალიშვილი გახლავსთ! (კაროვნა ხელს ჩამოართმევს და დაჯდება თავისთვის) მართალს ვამბობ, თუ ვტყუი, ოსიკო ჩემო?

ოსიკო

მართალია!..

მართა

აბა, რა!..

ონისიმე

თქვენ ნუ მომიკვდებით, თქვენმა შვილმა რომ უმზითო მოგაყენოსთ კარზე...

მართა

შემობრძანდი-თქვა, ვეტყვი და პირველ ადგილზე დავსვამ, თუკი იმისთანა ქალი დამანახვა, რომ თვალსაც იამა და გულსაც... ისე მე

ვიცოცხლო, ასე ვქნა!.. კი, ბატონო ონისიმე! მარა მართო ეს მუსაი-
ფი ხომ არ გვეყოფა, ეს ღმერთმაც იცის და კაცმაც... (სიცილით გავა,
მას მიჰყვება ნატალია, მერე პელაგია. ამათ შემდეგ კაროენაც შებრუნდება ოთახ-
ში, სადაც მამა მისი წევს).

გამოსვლა მერვე

ო ს ი კ ო და ო ნ ი ს ი მ ე

ო ნ ი ს ი მ ე (ხანმოკლე სიჩუმის შემდეგ)

ეს ჩვენი მასპინძელი რაღაც კრიმანჭულებით გველაპარაკება... მგო-
ნი, იმ თავისი ნათლულის თავი უნდა რომ მოგაწონოს... უკან რომ
გეყოლია მიფრინია-მოფრინია!..

ო ს ი კ ო

აქვს რამე?

ო ნ ი ს ი მ ე

• ამ აბზეცილი ცხვირისა, წვრილი ტანისა, შეღებილი წარბებისა და
მარდი ფეხების, რასაც ხედავ, მეტი არაფერი, ბიძიკო.

გამოსვლა მცხრამე

ივინივე, დ ა რ ი ს პ ა ნ, შემდეგ კ ა რ ო ე ნ ა

დ ა რ ი ს პ ა ნ

აზნაური დარისპან ქარსიძე!..

ო ნ ი ს ი მ ე

ველარ მიცანით, ბატონო დარისპან?.. ჩემი ბიძაშვილის შვილი ოსიკო
ხარებაძე!..

დ ა რ ი ს პ ა ნ

ოჰ, ღმერთო მომკალი!.. მაპატიეთ, ბატონო ონისიმე, ხშირად ამ ბო-
ლო დროს გზაში ვარ ხოლმე გაკრული... ერთობ ვილახები და იმის
გამო... ეს ბავშვიც კი გამელახა ნამეტანი!.. რას იზამ, ბატონო ონი-
სიმე — ოჯახის პატრონი კაცი ვერ დაკარგავ ვერც ნათესავს, ვერც
კეთილს, ვერც მოყვარეს... ამას კი დიდი მისვლა-მოსვლა სჭირდება.

ო ნ ს ი მ ე

მართალი ბრძანებაა!.. დიდი ხანია აღარ გვინახავს ერთმანეთი...

დ ა რ ი ს პ ა ნ

კარგა ხანია, ბატონო ონისიმე... ოჯახს ეუნდები... დიდი სამძიმო საქმეა ოჯახი, ბატონო ონისიმე... თელათ კაცს მოგინდომებს... ნამეტურ, როცა შენდა გუნებისად გაქვს მოწყობილი...

ო ნ ს ი მ ე

მართალია... მართალია!..

დ ა რ ი ს პ ა ნ

როცა ოჯახში გეგულება რამე!.. უნდა მოგახსენოთ, წინათვე ურიგო ოჯახი არ გექონია... მარა ჩემი მეცადინეობით, — თამამად შემძლია მოგახსენო, — სწორედ რომ კარგად მოვაწყე ამ ბოლო დროს. გიამებათ, რომ შემობრძანდეთ, ბატონო ონისიმე, თქვენ ნუ მომიკვდებით!.. პურით, ღვინით, სასმელ-საჭმელით!.. ერთობ შეემატე, ონისიმე ჩემო!.. ნამყოფ კაცსაც იამება... გადაუყევი კი!..

ო ნ ს ი მ ე

დიდი ამბავია კაი ოჯახი, ბატონო დარისპან!.. დიდი შელავათია!.. იმით მაქვს გული გახსნილი, ოჯახი რომ სავსე მეგულება!.. თქვენ ნუ მომიკვდებით, დარისპან, ჩემი თეთრი ღვინო რომ გამახსენდება, — ერთი ხუთი საპანე მისხია, — გულს იმწამსვე ყოველივე დარდი გადამეყრება...

დ ა რ ი ს პ ა ნ

კმაყოფილად რომ მიყურებენ, თქვენ ნუ მომიკვდებით, ისეთი პირები მსტუმრობენ, რომ ზოგიერთ თავადიშვილს არ იკადრებენ... ჩემს ოჯახში კი მოუხარიათ!.. (სიამოვნებით იცინის) დიდ პატივისცემაში ჰყავთ ამ უცხო და განათლებულ პირებს ჩემი ცოლ-შვილიც...

ო ნ ს ი მ ე

დიდი განძია კაი ოჯახი!.. დიდი განძია, დარისპან ჩემო!.. მარა დიდი სადავიდარაბოც, — კარი მუდამ ღია უნდა გქონდეს... სტუმრიანობა-სა და მისვლა-მოსვლას დიდი ამბავი სჭირდება!.. ვისაც არაფერი აქვს, უფრო თავისუფლად, თქვენ ნუ მომიკვდებით... ჩვენ ნამეტანიც გვემართება ხშირად...

დ ა რ ი ს პ ა ნ

უნდა გავუძლოთ!.. (ხანმოკლე სიჩუმის შემდეგ) ქალიშვილები რამდენი გყავთ, ონისიმე ჩემო?

ო ნ ი ს ი მ ე

სამი...

დ ა რ ი ს პ ა ნ

ისემც კაი დაგემართოს!..

ო ნ ი ს ი მ ე

კაი არაა, მარა რა გუყოთ... თავთავისი ყველას გადადებული აქვს... ვისაც ამოირჩევენ და მოიწონებენ, იმას გავატან, თუ არა და იყვნენ... ჩავაცმევ, დავახურავ, ფეხშიშველს არ გავარონიებ და...

დ ა რ ი ს პ ა ნ

დიდი ღვთის წყალობაა!.. სანამ კარგ ყმაწვილს არ შეხვდება, არც კარგი მშობელი და არც გონიერი გასათხოვარი, რასაკვირველია, საქმეს არ გადასწყვეტს... იცოცხლეთ, მთხოვნელები ბევრი დამიდიოდეს... მარა, სანამ კარგს არ შევხედავ, რაზე გავაგდო ჩემი მასიამოვნებელი ქალი ოჯახიდან?

ო ნ ი ს ი მ ე

ნამდვილია... ნამდვილია!..

გამოსვლა მათე

ივინივე, მ ა რ თ ა, პ ე ლ ა გ ი ა და ნ ა ტ ა ლ ი ა

მ ა რ თ ა

(ნატალია აწყობს სუფრას)

ნურას უკაცრავად, ბატონებო, ასე მიგატოვეთ! ჩემი მარტოხელობის ბრალია... (ოსიკოს) ასე აწვალბთ ახლანდელი ყმაწვილები მოხუცებულ დედებს დროზე შემეფარავის მოუყვანლობით!.. კაია, რომ კიდევ ამისთანა მარჯვე ნათლული მყავს!..

ონისიმე

აგერ ძველი ნაცნობობა განვაახლეთ, ბატონო მართა, მე და ბატონმა დარისპანმა და საგულისხმიერო მუსაიფში გავეებით...

მართა

კაი დაგემართოსთ!.. მაგას რაღა სჯობია! (ოსიკო ონისიმესკენ გადაღის),

დარისპან

კაროენა, ბოშო, შენ რაღა გაჩერებულხარ? დატრიალდი შენებურად!.. მამიდაშენს მოეხმარე!

მართა

რაზე მიწუხებ, დარისპან?

დარისპან

აა შეაწუხებს?! მე შენ გეტყვი, არ ემარჯვება მაგისტანები!

მართა

იყავი, მამიდა!.. მყავს ამისთვის აგერ ჩემი ნათლული!

დარისპან

მუხლებს მაინც გეიმართავს: ზეზე არ ამდგარა რა ხანია!.. ჰო, მიდი, ბოშო!.. (კაროენა ხან რას შემოიტანს, ხან ისე დაჰყვება ნატალიას. დარისპანი ხმა დაბლა მართას) მართა ჩემო, ეს ყმაწვილი ცოლსათხოვი უნდა იყვეს ვატყობ, ისე გამოიყურება...

მართა

არ ვიცოდე, შენ არ მომიკვდე!..

დარისპან

კი, ასე უნდა იყვეს!.. უნდა მომეხმარო, შენ გენაცვალე!..

მართა

რაში?

დ ა რ ი ს პ ა ნ

კაროენა უნდა შეეძლიო... ბიძამისს შემძლია მივმართო, — ერთობ პატივისმცემელია ჩემი, — სიხარულით კილამ გადაირია, რომ დამინახა, მარა შენი სიტყვა მირჩენია, მართა ჩემო!.. ახლავე უნდა გადამიწყვიტოს!..

მ ა რ თ ა

დარისპან, ასე რავა დავეტაკო... ჯერ ფეხიცი არ შემოუდგამს სახლში... სამერმისოდ გადავდვით...

დ ა რ ი ს პ ა ნ

სწორედ არ შემძლია!.. მერე სადღა ვსდიო მაგას — აგერ მყავს და ბარემაც ახლავე გავიგებ ყველაფერს!..

მ ა რ თ ა

დარისპან, რომ დამკლა, არ შემძლია ახლა მაგაზე ლაპარაკი!..

დ ა რ ი ს პ ა ნ

უკაცრავად შეწუხებისათვის!.. (განშორდება უკმაყოფილოდ) დასწყევლოს ღმერთმა, შენი სისხლ-ხორციცი ორგული გიხდება დღეს!..

პ ე ლ ა გ ი ა

(მართასთან მივა. ხმადაბლა).

რას გეხვერწებოდა, შენი ჭირი შემეყაროს?

მ ა რ თ ა

სისულელე მაგისი!..

პ ე ლ ა გ ი ა

შემეწიე... ღვთის გულისათვის შემეწიე... ღმერთი შეგეწევს!..

მ ა რ თ ა

ჰო, კაი, კაი!.. (მიიწვევს ჩაიზე) ბატონო ონისიმე, ოსიკო ჩემო...

დ ა რ ი ს პ ა ნ

უკაცრავად ვარ ასე მცირედისათვის, მარა რაც გაგვეწყობოდეს!..

შენ მაინც მობძანდი, ოსიკო ჩემო! იმათ ისაიდუმლონ! (მიაწვდის სტაქან ჩაის) ეს სტაქანი უსათუოდ საგულდაგულოდ შენთვის დაუსხამს ამ ქალიშვილს... იმწამსვე შევატყვე, რავარც შევხედე!.. უსათუოდ გემოსაც სხვანაირს ჩაატანდა!.. აბა ნახე, თუ ასე არაა!.. (მიაწვდის).

ო ს ი კ ო (ილიმება).

გმადლობთ!..

მ ა რ თ ა

კაროენა, რაგა ზიხარ მარტოდ, შენ გენაცვალე?

კ ა რ ო ე ნ ა

რა მიჭირს, ბატონო?.. (ადგება და გასდევს ნატალიას, რომელიც ხშირად მიდი-
მოდის. შემდეგ პელაგია მოისვენებს გვერდით და მუხსაიფში შეუოლას ცდილობს).

მ ა რ თ ა

იმათ იმუხსაიფონ იქ, ჩვენ არაფერი დაგვაკლდება! ეს ჩემი ნათლუ-
ლი, როგორც ეტყობა, თავს გვყვება, — არაფერი არ ეზოგება, რაც კი
სახლში მონახა, აგერ გვიწყობს წინ!.. (ნატალიამ მურაბა დადგა) ეს მუ-
რაბა ამ ყმაწვილს? ნამეტანს უშვები, შენ გენაცვალე!.. ასე უცბად
მოგაწონათ თავი ამ ბედნიერმა კაცმა? (ნატალია გრეხით გაშორდება)
ცუდი ნათლული მყავს, ოსიკო ჩემო? ა? ხომ კობტა გოგონაა, ის შე-
ნი კაი დედა ნუ მოგიკვდება, ა? ხომ კარგია?

ო ს ი კ ო (ღიმილით).

კი, ბატონო!

მ ა რ თ ა

ჰო, მცოდნია მე ყმაწვილი კაცების გემოვნების ამბავი, მცოდნია (იცინის) ყველგან კი ვერ შეზღუდები ამისთანას!.. შენც არ მომიკვდე!..

დ ა რ ი ს პ ა ნ

კაროენა, ბოშო, აქ მოართვეი ჩაი, ბატონ ონისიმეს!.. (ნატალია გადახედავს პელაგიას და ნელა იცინის. კაროენა წამოდგება, აიღებს სუფრიდან ჩაის და მიაქვს).

მ ა რ თ ა

გაგვიდექით, გაგვიდექით განზე, განა?.. (კაროენას გაუვარდება ფინჯანი და გატყდება).

დ ა რ ი ს პ ა ნ (წამოვარდება).

რა ეშმაკებმა დაგირბინეს მაგ ხელებში, შე უხეირო? (კაროენა ბოჭავს ნატეხებს და ნატალიაც ეხმარება).

მ ა რ თ ა

არაფერია, არაფერი... რა ვუყოთ!..

დ ა რ ი ს პ ა ნ

ძალიან არ დამიმოწმა თავის სიმარჯვე!.. არა, გამოუბრუნებლად რა-ვა გაგლახა მგზავრობამ, შე შერცხვენილო!..

მ ა რ თ ა

რაზე კლავ მაგ ბოვშს, დარისპან, ერთი ჭიქის გულისათვის?..

დ ა რ ი ს პ ა ნ

არა... თავის დღეში რომ არასფერი გატეხია ხელში... რაღა ახლა აქ მოუვიდა მარცხი!.. მთელი ოჯახი მაგის კისერზეა, მაგაა ჩემი ამშენებელი... თავის დღეში ოჯახისათვის არაფერი უზარალებია...

ონ ის ი მ ე

აქ მობრძანდი, დარისპან... საჯავრებელი სხვაც ბევრი გვაქვს... ერთ ფინჯანს ამისთანა სუფრას რაღა გადაყოლებს ადამიანი... (დარისპანი მივა სუფრასთან) დაბრძანდით... დაბრძანდით!..

მ ა რ თ ა

მოითმანეთ, ახლავე ყველას გაგამხიარულებენ ეს ყმაწვილები... ესენი თუ ერთი არ ვათამაშე, რაღა შემიძლია ისე!.. რას იტყვით ამაზე, ბატონო ონისიმე?

ო ნ ი ს ი მ ე

(ითლის და ილუკმება)

ძალიან მოუხდება ამ სუფრას, ღმერთმანი...

მ ა რ თ ა

შენ უნდა იცოდე, კაროენა ჩემო, ბუზიკა?

კ ა რ ო ე ნ ა

კი, ბატონო...

დ ა რ ი ს პ ა ნ

რაღა არ იცის!

მ ა რ თ ა

აბა, ნატალია ჩემო, წამოდი ჩემთან... მომანახვინე, საცხა მაქვს შენა-ზული... (გავლენ).

დ ა რ ი ს პ ა ნ

არა, ამ ჩემმა ქალბატონმა რომ თავი გამოიჩინა, ჰმ? თავის დღეში არაფერი გაუტეხია, უცნაური მარჯვეა...

პ ე ლ ა გ ი ა

რა ვუყოთ, ჩემო ბატონო... შეხდომაა...

დ ა რ ი ს პ ა ნ

ჰმ, რაღა რა ვუყოთ? შე დალოცვილო, ვინც ამბავი არ იცის, სხვა-ნაირად იფიქრებს...

ო ნ ი ს ი მ ე (ოსიკოს).

ერთობ მოწადინებულია, ქალიშვილი მოგათხოვოს...

ო ს ი კ ო

აქვს რამე?

ო ნ ი ს ი მ ე

გევიგებ... ძალიან კი იჩარჩება!..

იგინივე, მ ა რ თ ა დ ა ნ ა ტ ა ლ ი ა გარმონიკით

მ ა რ თ ა

აბა, მამიდა, დაუკარი, შენ გენაცვალე!..

პ ე ლ ა გ ი ა (მართას ხმადაბლა)

მოილაპარაკეს, მართა ჩემო...

მ ა რ თ ა

ნატალია, აბა შენებურად ჩამოგვიქროლე!.. (ნატალია იგრიხება).

პ ე ლ ა გ ი ა

არ გესმის? (ყარონა უკრავს გარმონიკს, ნატალია ცეკვავს).

მ ა რ თ ა

(გვერდით მიადგება ოსიკოს).

მარგალიტია, მარგალიტი!.. შენ არ მომიკვდე, მეორე ამისთანა ძვირად სადმე შეგხვდეს... სული ნუ წამიწყდება, რომელ ოჯახშიც შევა, სწორედ გაანათლებს იმ ოჯახს!.. სული ნუ წამიწყდება!.. (ნატალიამ გაათავა თამაში) ახლა ორივემ, ორივემ!..

ო ს ი კ ო

არ ვიცი თამაში, ბატონო მართა.

მ ა რ თ ა

კაი, დედა ნუ მოგიკვდება!.. ორივემ, ორივემ!.. ერთი შემახედვინეთ, რავა დაშვენდებით ერთმანეთს! (იცინის).

ო ს ი კ ო

ღმერთმანი, კაი ხანია არ მითამაშნია!..

მ ა რ თ ა

თავი დაუკარი, ყმაწვილო!.. არ შეიძლება, უსათუოდ უნდა ითამაშოთ ორივემ ერთად!.. დაუკარი, შენ გენაცვალე!.. ნატალია, თხოვე, თხოვე! (ნატალია თავს უკრავს, ცეკვავს).

დ ა რ ი ს პ ა ნ

(მივა კაროენასთან. ონისიმე მართასავენ მიიწევს და ელაპარაკება).
აბა აბლა, ბოშო, შენ, კაროენა, გამოდლი!..

პ ე ლ ა გ ი ა

ჩემმა ნატალიამ რომ არ იცის ბუზიკა, ჩემო ბატონო!..

დ ა რ ი ს პ ა ნ

არაფერია!.. ბოშო, ქე რომ იცი... ქეც დაუკარი, ქეც ითამაშე!..

მ ა რ თ ა

ცარიელი ენაა მაგ საწყალი!.. ტრაბახობასაა გადაყოლილი!..

დ ა რ ი ს პ ა ნ

რას უყურებ, ბოშო? ჰე? (კაროენა ააჭიკინებს გარმონიკს).

მ ა რ თ ა

ნულარ სწუხდები, შენ გენაცვალე! ნულარ სწუხდები!.. (ონისიმე და ოსიკო აივანზე გადიან). -

დ ა რ ი ს პ ა ნ

ჩამოუაროს ამანაც... რა უჭირს, მართა ჩემო! ისიამოვნონ!..

მ ა რ თ ა

ვილამ? ისინი, ე, აივანზე გავიდნენ!.. (ჯერ ნატალია გავა, უკან კაროენაც გაპყვება, პელაგია გულმოსული განზე დგას).

გამოსვლა მეთორმეტე

მ ა რ თ ა, პ ე ლ ა გ ი ა დ ა დ ა რ ი ს პ ა ნ

მ ა რ თ ა

გადამეტებული არაფერი არ ვარგა, დარისპან!..

დ ა რ ი ს პ ა ნ

მაკვირვებ, მართა ჩემო! ჩემი სისხლ-ხორცი ხარ... უნდა შეწეოდე... შენ კი, პირში გეტყვი, უკან მიყენებ შვილს!

მ ა რ თ ა

ახირებული თუ გინდათ, ეს არის!..

დ ა რ ი ს პ ა ნ

ბრმა კი არა ვარ, შენ გენაცვალე!.. კარგად ვხედავ ყველაფერს!..

მ ა რ თ ა

გინდა მაწყენიო, სხვა არაფერი, დარისპან!..

დ ა რ ი ს პ ა ნ

რა ექნა!.. რაღაზე მიმაღავ — ცხადია, შენს სისხლ-ხორცს ივიწყებ და სხვისთვის ფიქრობ!.. პირში გეუბნები, რა...

პ ე ლ ა გ ი ა

(გაჯავრებით წინ წამოიჭრება).

ძალიან უკაცრავად ბძანდებით, ჩემო ბატონო! ჩემს შვილს გთხოვთ, — თავი დაანებოთ!.. არავისაგან წარამარა სახსენებელი არ გახლავსთ... არა!..

დ ა რ ი ს პ ა ნ

არც უხსენებია ვისმეს!..

პ ე ლ ა გ ი ა

თქვენ თუ ხვდებით რამეს, ჩვენც სულ გამოტვინებული და სმენა მოკლებული ტყვილა გგონივართ! თქვენ საქმეს ვერ ახერხებდეთ — ჩემი შვილი რა ხელწამოსაკრავია!

მ ა რ თ ა

კარგია, პელაგია! არავინ გაგიგონოსთ, ღმერთო მომკალი!.. სირცხვილია!..

პ ე ლ ა გ ი ა

არავინ ხელის შემშლელი არა გყავთ, ჩემო ბატონო... არავინ არ გეცილებათ მაგ ყმაწვილში!

დ ა რ ი ს პ ა ნ

სულაც არ ვწუხვარ მაგაზე... თუკი საქმე მოვინდომე, თქვენი შეცვლებით დარწმუნებული ბრძანდებოდეთ, ვერასფერს დამაკლებთ!.. თქვენ არ მომიკვდეთ, თუკი საქმე მოვინდომე!..

პ ე ლ ა გ ი ა

მონდომებული ხართ და ეს არის!.. ვერ ვხედავთ თუ?..

დ ა რ ი ს პ ა ნ

თუ გინდ ასეც იყოს — მერე რა?.. რა მერე?

მ ა რ თ ა

სირცხვილში ნუ მაგდებთ, ღმერთო მომკალი! ეს რა ამბავია?! პელაგია, გაშორდი. თუ ღმერთი გწამს!..

პ ე ლ ა გ ი ა

გავშორდები, ბატონო, გავშორდები!.. თავიან-ფეხებიანად მიირთვან მათგან მოწონებული ყმაწვილი... ოღონდ ჩემს შვილს თავი დაანებონ!.. ტყუილუბრალოდ ნუ მიხსენებენ... ნუ, ნუ მიხსენებენ! (გავაჯავრებული).

დ ა რ ი ს პ ა ნ

გასაკვირველია, ღმერთმანი, ზოგიერთის საქმე!..

მ ა რ თ ა

გასაკვირველი შენი საქციელია, დარისპან... ჩხუბითა და დავიდარ-
ბით რა უნდა გეიტანო?

დ ა რ ი ს პ ა ნ

ბატონო, შემოგეხვეწე დახმარებას — უარი მითხარი... მე ჩემით ვა-
რიგებ საქმეს... რა იქნა ამისთანა? შე დალოცვილო, ვცდი, ეგებ ჩემი
შვილის ბედი იყვეს!.. რას ვშვრები ამისთანას. ვზას რომ მიკრავთ
ყოველ მხრიდან?..

მ ა რ თ ა

ვინ გიკრავს გზას, ყმაწვილო?

დ ა რ ი ს პ ა ნ

თქვენ... შენ და ეს შენი ნათლიდედა...

მ ა რ თ ა

ჰმ, ახირებული თუ გინდათ ეს არის...

დ ა რ ი ს პ ა ნ

შემოტანაზე ხელი არასფერს მოაკიდებინეთ ბოვშს... თამაში არააო
საჭირო... იმისთანა დროს რაღაც წამოიძახეთ, რომ ჭურჭელი თავზე
გადაამსხვრევენთ იმ უცხოებისათვის... მეტი ხელის შეშლა იქნება?
შენ გინდა მოაწონო შენი ნათლული... ბატონო, შეხედოს ჩემს შვილ-
საც, რომლის ბედიც გასჭრის, ის იქნება და ის... რა საწყენია ახ-
ლა ეს?

მ ა რ თ ა

არავის არ წყინს... არავის... არა... ოღონდ ჩხუბს თავი დაანებე, თუ
ღმერთი გწამს!..

დ ა რ ი ს პ ა ნ

მართალია, შენს სახლში ვარ, მარა, უფროც რომ გეწყინოსთ, უკან
ვერავინ ვერ დამახევინებს, მართა!.. შენც არ მომიკვდე!.. უფრო
მეტიც რომ დამესიოთ... 'გზა შემიკრათ, — ჩემი უნდა ვქნა! მე შენ
გეტყვი, ყოველ ნაბიჯზე გხედებოდეს ისეთი ყმაწვილი, ცოლის
თხოვნას რომ ეპირებოდეს!..

ბატონო, რაც გინდა, ის ქენი, ოლონდ ჩხუბსა და დავიდარაბას ამა-
შორე!

დ ა რ ი ს პ ა ნ

ჰმ, იმ გამჭკნარ ნათლიდედას თუ აგრე სული უწუხს სამი ქალიშვი-
ლის სახლში ჯდომით... მე, შე დალოცვილო, ოთხი მყავს... ოთხი
მყავს!.. ყოფილიყავი ჩემს ადგილას, გნახადი, რა ამბავშიც იქნებო-
დი, კი... (გადის აოვანზე გაჯავრებული).

მ ა რ თ ა

ჰმ, წინდაწინ ვიცოდი, ამისთანა ამბავს დამაწევდა მაგ შეჩვენებუ-
ლი!.. ტყუილა კი არ დამცეცხლა, ეზოში რომ ფეხი შემოდგა... შენმა
სიცოცხლემ, შენ მე გზა გადამიარო! (მიდის აივნის კარებთან). ოსიკო
ჩემო, არ დაგგრილოს, შენ გენაცვალე, ნათამაშები ხარ... გაოფლია-
ნებული ხარ!.. აქ შემობრძანდი, შენი ჭირიმე... არ გაცივდე!..

ო ს ი კ ო

არა, ბატონო! (შემოვა):

გ ა მ ო ს ვ ლ ა მ ე ტ ა მ ე ბ ი

მ ა რ თ ა დ ა ო ს ი კ ო

მ ა რ თ ა

აგერ დაბრძანდი, შენ გენაცვალე!.. (ღიმილით და ეშმაკურად) შენთან
ერთი საიდუმლო მაქვს... კი ნუ იუცხოვებ ჩემს სიტყვას... დედა-
შვილობამ, ჩემი ივლიტეს სიყვარულობა მაღაპარაკებს — თვითონ
ის მოგიყვება, თუ რა სიყვარულობა გვქონებია ერთმანეთში... მწარე
გულით მონდომებული ვარ, მისი ჭირი შემეყაროს, რომელიმე უხეი-
რომ მის კაი ოჯახში ფეხი არ შედგას — ახლა ყველა აჩრის ყმაწვი-
ლებს ქალს, ადვილადაც შეაცდენენ კიდეც გამოუცდელ ყმა-
წვილს — ძვირფასი მისი სიცოცხლე და მისი კეთილი და საყვარელი
გული არ დამეჩაგროს!.. დროა აწი შენთვის, დედაშვილობამ, ოჯახს

მოეცილო, ის შენი კაი დედის გულიც გაახარო შენი ბედის დანახვით. თქვენი ოჯახის სიკეთე რომ მსურს სულითა და გულით, იმიტომ გეთამამები და ასე პირდაპირ გეუბნები, თვარა სხვისათვის ენასაც არ გავანძრევ!.. არ მომიკვდეს შენი თავი!.. იმ ჩემს ნათლულს რომ უყურებ, შეხედულობით ხომ არი და არი — უკეთესობა რაღა მოეთხოვება ქალიშვილ ქალს... თვითონ ხედავ, შენ გენაცვალე, ამასთანავე რა ძვირფასი ხასიათი, საოჯახო საქმის მცოდნე, მოხერხებული სიტყვა-პასუხი... გამოგაჩენს კაცთან! ოჯახს გაანათლებს, დედაშვილობამ, ოჯახს გაანათლებს!.. გადამეტებული ერთგული ოჯახისა და ქმრისა — მეორე ძნელად თუ გამოვიდეს მაგისტანა!.. მზითევზე თუ იტყვის კაცი, შენისთანა ყმაწვილი არც კი უნდა გამოეცილოს მზითევს!.. დედაშვილობამ, ძვირფასი ცოლი გეყოლება ყოველნაირად!.. ნუ დაჰკარგავ ამისთანა ძვირფას ქალს!.. ენდე ჩემს სინდისს, სასარგებლო და საბედნიერო საქმეს გირჩევ!..

ო ს ი კ ო

ნადლობას მოგახსენებთ... მარა...

მ ა რ თ ა

რა მარა, შე კაცო?!.. მერწმუნე, შესაღარს ვერსად ნახავ...

ო ს ი კ ო

დანიშნული მყავს, თვარა თქვენს რჩევას...

მ ა რ თ ა

დანიშნული გყავს?! მომკალი და აქამდისინ არ გამახარე?! გაგაბედნიეროს, შვილო, ისე, რავარც შენ გუნებას ენატრებოდეს!.. ერთობ გამხარებია, შენ ნუ მომიკვდები!.. ერთობ გამხარებია!.. რატომ მიმაღლავდი მერე, შე კაი კაცო?..

ო ს ი კ ო

აჲ, ბატონო... შემთხვევა არ მქონებია მეტყვა...

იგინივე, ონისიმე და დარისპან

ონისიმე

ბიძიკო, აღარ წევიდეთ აწი? გაგიტკბა, მგონი, აქ ყოფნა!..

მართა

თქვენ მაინც რატომ არ გამაგებინეთ, ბატონო, ონისიმე, რომ ჩემს ოსიკოს დანიშნული ჰყოლია, ა?

დარისპან (გაოცებით).

დანიშნული ჰყოლია?! .

ონისიმე

მეც ახლა გევიგე, თქვენ ნუ მომიკვდებით! აგერ, ამ თქვენს აივანზე რჩევას ვაძლევდი, ერთ-ერთი ამ ჩვენს ქალიშვილებში ამოერჩია, — უკეთესს სადღა ნახავს, — საქმე გეეთავებინა, და მაშინ გამომიცხადა თავისი ამბავი, და მართალი უნდა მოგახსენოთ, კილოზედ შევატყვე, რომ შენანებულია, ამ ქალიშვილების დანახვის შემდეგ, რომ ცოტა აჩქარებულა მაგ ჩემი ნათესავი კაცი და სხვაგან გაუთავებია საქმე...

მართა

სანანებლად ღმერთმა ნუ გაუხადოს, თვარა დროით სჯობია შეცდომის გასწორება... სანამ კიდევ მოეხერხება...

დარისპან

რასაკვირველია, რასაკვირველია!..

ოსიკო

მშვიდობით ბძანდებოდეთ!..

მართა

დიდად მესიამოვნებოდა, რომ არ აჩქარებულიყავით...

გმადლობთ... ხვალ ადრე უნდა გიახლოთ....

ო ნ ი ს ი მ ე

ღილით აპირობს გაბრუნებას, სწორედ!.. მშვიდობით ბრძანდებოდეთ!
(პელაგია, ნატალია და კაროჟნა შემოდიან. გამოეთხოვებიან. გაჰყვება მართა).

დ ა რ ი ს პ ა ნ

წამო, ბოშო, შენ აქ!.. (კაროჟნა მიჰყვება იმ ოთახში, სადაც დარისპანს ეძინა).

გამოსვლა მეთხოვთმეტი

პ ე ლ ა გ ი ა დ ა ნ ა ტ ა ლ ი ა

პ ე ლ ა გ ი ა

დანიშნული ჰყოლია მაგ ოხერს!

ნ ა ტ ა ლ ი ა

რა იყო ახლა... რას გამორჩით, რომ მაიმუნივით მაჩანჩაღეთ ვილაც
ოხრის წინ? რას გამორჩით?

პ ე ლ ა გ ი ა

დეიწყე... დეიწყე შენებურად!.. მოგეცა მიზეზი...

ნ ა ტ ა ლ ი ა

სიკვდილი სჯობია თქვენს ხელში ყოფნას, სიკვდილი!.. არც კი გეს-
მით, რას ჩადიხართ!.. დეინახავთ ვილაც ოხერს თუ არა და...

პ ე ლ ა გ ი ა

ბა, რა ვქნა, შე დაწყევლილო, რა ვქნა, რა? მასწავლე ერთი... ღმერთმანი, აღარ ვიცი, რა შავ წყალში გადავვარდე!.. შე უკუღმართო, თუ კაცს შენი თავი არ დანახვე, შენი ღირსება არ აჩვენე, ისე რომელი სულელი მოგკიდებს ხელს? რომელი გადარეული გეცემა, ცოლად წამომყევით?

ნ ა ტ ა ლ ი ა

გადარეულებიც და სულელებიც თქვენვე ხართ!

პ ე ლ ა გ ი ა

გაგიხმა მაგ მწარე ენა, შეილო!.. მაგ მწარე ენა გაგიხმათ!.. რატომ გაუჩნდით თქვენ თქვენს დედას საწვალეבלად, რატომ, რატომ?

ნ ა ტ ა ლ ი ა

არავინ არ გაწვალებთ... თქვენ იწვალებთ თავს... თქვენვე... თავი დავვანებე... ათასჯერ მითქვამს!..

პ ე ლ ა გ ი ა

ათასნაირად ვეწვალები, თავს ვაკლავ — კაცმა ხელი არ მოგკიდათ... თავი რომ გაგანებოთ, ვილა შემოგხედავთ, თქვე შავ დღეზე გაჩენილებო, ვილა?.. უნდა ჩაბერდეთ თქვენს ნაცარში, თქვე უბედურებო?!

ნ ა ტ ა ლ ი ა

ჩავბერდებით — ჩავბერდებით!.. რა ვქნათ ახლა?

პ ე ლ ა გ ი ა

უმაღურებო, უმაღურებო!.. ჩემი შრომის მაგიერია!.. ვაი დედი-თქვენის ბრალი... ვაი დედი-თქვენის ბრალი თქვენს ხელში!.. (გულაღწევ-ტილი გადის. ნატალიაც უკან გაჰყვება, შემოდის დარისპანი).

გამოსვლა მითიკოსმებზე

დ ა რ ი ს პ ა ნ დ ა კ ა რ ო ე ნ ა

დ ა რ ი ს პ ა ნ

ხოვ არაფერი დავგიწყებია, ბოშო?

ყაბალახი რა უყავი?

დ ა რ ი ს პ ა ნ (დაიხედავს).

ჰმ, დაძებნე, იქ ეგდება სადმე... ყაბალახი კი არა, რატომ ჩემი თავი არ მავიწყდება, რაც შენი გულისათვის მე უსიამოვნობა მხვდება!.. რა ვქნა, რა გაჭირდა ერთი ქალიშვილის გათხოვება! ჩამრჩენია ხელში და ეს არის...

კ ა რ ო ე ნ ა

მიგადებ ყოველთვის სადმე... (ყაბალახს გამოიტანს და ბეჭებზე მოახვევს).

დ ა რ ი ს პ ა ნ

შენ მიგაგდებდე სადმე. შვილო, რამენაირად და ამისთანა ყაბალახს, თუ გინდა, ათასს ჭირი მოუჭამია!

გამოსვლა მმჩვიდმეტი

იგინივე და მ ა რ თ ა

მ ა რ თ ა

მიემგზავრები, დარისპან?

დ ა რ ი ს პ ა ნ

გოფუდგები გზას. შენი ჭირიმე... რაღას შევაჩერდე აწი... ნეტავი აღრეც გაშედგა ფეხი... ერთი წამით შემოვიარე და უსიამოვნების მეტი რა მოგაყენე?! ჭურჭელი დაგიმტვრიე, კილამ ჩხუბი აგიტეხე...

მ ა რ თ ა

კაი, თუ გიყვარდე!.. რა იყო ამ გლაბაკმა წასვლისას რომ დაგვახალა, დანიშნული მყავსო?.. დიდი ამბავი არ გამოგვიცხადა?! ჰმ... ორ სიტყვას ძლივს უყრის თავს და რაღა მოაქვს თავი!.. დედასხი ლაფი!.. დედამისის პატივისცემით. თვარა სულაც სახლში შემოსაშვები არ იყო!.. დედამისივით იპრანჭება და ივრჩება! მაგისთანა ყმაწვილისა-

ჰმ!.. ნუ აჩქარდები, შენ გენაცვალე... ამას გარდა სახლში სამი ამხელა მიზის კიდეც... სამი ეგერ შენს ნათლიდედას ჰყავს... სამი იმ დიდ ბატონ ონისიმეს... რომელ ოჯახს ნახავ, ასე არ იყოს?... ნუ აჩქარდები, როცა ამდენ ქალიშვილებზე ძლივს ერთ-ორ ცოლის მთხოველ ყმაწვილს ხედები მხოლოდ! ნუ აჩქარდები — ყველა ჩაგაბერდება ხელში... მოკვდი, მართა ჩემო, მოკვდი, ისეთი ცეცხლი მადგა ამათთან!.. ნამეტანი გავწვალდი!.. აღარ ვარ კაცი... თუ ხვალაც ვერასფერი გავარიგე იმ ჩემი ცოლის ნათესავისას, უნდა გავანებო თავი ყოველივე მაცადინობას. აღარ შემძლია მეტი! გაგიძღვეს, შვილო, აწი დედაშენი... იარეთ ხან ფეხით, ხან ურმით, თუ კიდეც ვინმემ გათხოვით — ცხენითაც... აწი თქვენ ეძიეთ სასიძო კაცი!.. მე აღარ შემძლია მეტი... აწი დედაშენმაც გამოსცადოს, რაც ჭე ამ შენს პოწიალში გამოვცადე!..

კ ა რ ო ე ნ ა

ჩემი რა ბრალია, ბატონო... ყოველთვის რომ ასე მომსდგები?

მ ა რ თ ა

უი, შენ გენაცვალე! შენი რა ბრალია, შვილო!

დ ა რ ი ს პ ა ნ

აბა ვისი გულისთვის ვწვალობ ასე, ბოშო?

კ ა რ ო ე ნ ა

მე არ გათხოვთ გათხოვებას... ვიქნები ჩემთვის!

დ ა რ ი ს პ ა ნ

იქნება მისთვის... ჰმ! შენახვა არ გინდა, ქალბატონო? ვერ შეგინახეთ ყველა, ბოშო, ვერა... მინდა პატრონს ჩაგაბაროთ... რომ ვერსად შევხვდი იმ სულწაწყმედილს! მარა ვაი თუ ღმერთს არც კი გეეჩინოს თქვენი ბედი და ილბალი, ვაი თუ კენრებად ჰყავხართ გაჩენილები?! შვიდობით, შვიდობით, შენი ჭირიმე! გამოეთხოვე ბოშო!

მ ა რ თ ა (კოცნის კაროვნას).

მშვიდობით, მამიდა!.. ნუ გეშინია, კი ეყოლება ღმერთს შენთვის შენი ბედი... კი ეყოლება!..

დ ა რ ი ს პ ა ნ

ღმერთმა იმედი ნუ მოგიშალს! ჰმ, ბატონ პელაგიას გამოუმშვიდობებლად მივდივარ...

მ ა რ თ ა (ეძახის კარებში) .

პელაგია!.. დარისპანს უნდა გამოგემშვიდობოს!

გამოსვლა მითვრამხტე

იგინივე, პ ე ლ ა გ ი ა და ნ ა ტ ა ლ ი ა

დ ა რ ი ს პ ა ნ

ბატონო პელაგია, მგონი, რაღაც გეწყინათ ჩემგან... გეფიცებით, ტყვილა იფიქრეთ, ვითომ იმ მუნჯ ბიჭზე რამე მეფიქრებინოს!.. იმე-
დია, ახლა აღარ მიწყრებით!..

პ ე ლ ა გ ი ა

არა, ჩემო ბატონო... რატომ ნებულობთ!

მ ა რ თ ა

საწყენი რა შეხვდომია?.. ერთმანეთის ვერ გეიგეთ, სხვა არაფერი!

დ ა რ ი ს პ ა ნ

რასაკვირველია... იმისთანა ბიჭის გულისათვის რაღა წევეკიდებით ჩვენისთანა ქალიშვილების პატრონები... იმისთანების რა გვცოდნია! ა... არა, ბატონო პელაგია?

მ ა რ თ ა

რასაკვირველია!.. დავასხი იმას თავსლაფი!..

დ ა რ ი ს პ ა ნ

ასე, ბატონო პელაგია, იმედაა, დეივიწყებთ ყოველივე უსიამოვნებას და როცა ჩემი მართა აგერ ამ მოკლე ხანში ჩემი ქალიშვილის ქორ-

წილში მესტუმრება, თქვენც მცემთ პატივს და ოჯახს გამინათლებთ
თქვენი წვევით!... პატივისცემა ჩემს კისერზე იყვეს!.. ჩვენც მოვილ-
ხინოთ ერთი, ოღონდ ბედი გამოუჩნდეს ამ ქალბატონს!

მ ა რ თ ა

გამოჩნდება... გამოჩნდება, დარისპან!

დ ა რ ი ს პ ა ნ

აბა რავა იქნება, შენი ჭირიმე!.. თუ მაგის იმედიც მოგვესპო, დევი-
ლუპებით და ის იქნება... წმინდათ დევილუპებით... უკაცრავად, უკაც-
რავად! შევაწუხეთ მეტის ლაპარაკით, მგონი!.. შვიდობით ბრძან-
დებოდეთ! შვიდობით ბრძანდებოდეთ!.. (ყარებთან) ღმერთო, კეთი-
ლად დააბოლავე ჩვენი მგზავრობა!

ფარდა

1903 წ.